

निम्नलिखितानां परिचयः -

कामधेनुः - कामधेनुः सूर्यवंशानां कुलगुरु वशिष्ठस्य
एका गौः आसीत् या मनोउत्कृष्टवस्तुनां वादिनी
आसीत् ।

नन्दिनी - कामधेनोः वत्सलायाः नाम नन्दिनी आसीत् । इमं
राजः दिल्लीपस्य गुरुवशिष्ठस्य आदेशेन उपासमा आसीत् ।
इयमेव राज्ञः सेवया प्रसन्ना भूत्वा वस्त्रं पुत्रप्राप्त्यर्थं
वरम् अर्पयत् ।

अनुष्यती - इमं रघुकुलगुरु वशिष्ठस्य चर्मपत्नी आसीत् ।

वशिष्ठः - सूर्यवंशानां कुलगुरुः वशिष्ठः आसीत् । अस्मैव
दोमलायनीभूता नन्दिनी आसीत् । अयं सूर्यवंशानां
पूज्यतमः महर्षिरासीत् ।

निकुम्भः - कैलाससदृश गौरः नन्दिनामगौ इषः शिवस्य
वाहनस्वरूपः आसीत् तस्यैव नाम निकुम्भः आसीत् ।

कुम्भोदरः - कुम्भोदरः अष्टमूर्तेः शिवस्य वाहनभूतः
सेवकः आसीत् । अयं निकुम्भनाम्नो-य इषस्य सखा
सिंहः आसीत् ।

दिलीपः - सूर्यवंशेषु लक्ष्यकीर्तिः चक्रवर्ती प्रजापालकः
राजा आसीत् । अस्मा पत्न्याः नाम सुदक्षिणा आसीत्
सप्तसंतानान् गुरुवशिष्ठस्य आदेशेन नन्दिनी नामिकाया
गौः सेवया तन्पाः संजातः । गोः सेवया पुत्रप्राप्त्यर्थं वरं
लब्ध्वा प्रसन्नतां प्राप ।

सुदक्षिणा - इयं राक्षो दिलीपस्य धर्मपरायणा धर्मपत्नी
 आसीत् । या सुतानाम् गुरोरात्मने राक्षो दिलीपस्य सह
 धर्मिणी तच्च च सहचरी अभूत् ।

यत्तुगिष्णुप्रश्नः

- (क) रूपुनवागडाकावस्थ सूचयित् कश्चित् -
 (i) माघः (ii) वाल्मीकिः (iii) कालिदासः ✓
- (ख) रूपुनवागडास्य द्वितीयपत्नी दिलीपस्य - ... कश्चित् इति ।
 (i) जोषिका (ii) मुनिदेवा (iii) देवदेवा
- (ग) दिलीपस्य भार्या - ... आसीत् ।
 (i) सीता (ii) सुदक्षिणा (iii) कश्चिन् -
- (घ) राजा दिलीपः - ... इत्तुं वाजम् उद्धेप्तुमैच्छत् ।
 (i) सिद्धम् (ii) कम्बुम् (iii) वाग्
- (ङ) रूपुनवागडास्य महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?
 (i) 20 (ii) 19 (iii) 18 (iv) 22

सुखेस पाठेयम्
 प्रधानपाठ
 हिन्दु विश्वविद्यालय
 पंचकविषा, गजपुर
16.7.2020